
BENEDEK András

Globális kérdések a felnőttkori tanulás és nevelés jelenében

Sokat mondó a cím, *Béke és fenntarthatóság*, egy nemzetközi felnőtt-tanulási konferenciáról¹ szóló (Kisinyov/Chişinău – 2023. november 9-11.) beszámoló elején. A két kulcskifejezés egy időben jelent sajátos aktualitást és globális kihívást. A világ számos térségében zajlanak súlyos fegyveres konfliktusok, közvetlen szomszédságunkban is immár közel két éve. S bár a háborúk az okokat tekintve különbözőek, azonban a drámai következményeiket illetően azonos jellemzőik vannak, felmérhetetlen károkkal jár az emberi szenvedés. A globális felmelegedés, az azt kísérő klíma-változás és természeti katasztrófák hatása szintén „háborús” pusztítással jár. Mindezek megelőzése, a már elszenvedett károk enyhítése indokolt módon helyezte a cím két fő elemét – béke és fenntarthatóság fogalmát – egymás mellé. Mindehhez a pedagógia diszciplína pedig olyan tág kereteket teremtett, a felnőttek tanulásának nemzetközi problematikája által, mely a nevelés konstruktív szerepének szempontjából különösen időszerű elemzési kereteket biztosíthat. Az immár hatodik konferenciájához érkezett sorozat szervezőit feltételezhetően ez a felismerés motiválta, s éppen ezen kérdések, gyakorlati tapasztalatok tudományos összefüggéseinek a megvitatására állították össze a 2023. évi szakmai programot².

A háború közelsége szintén egy olyan momentumnak tekinthető, mely az általános tudományelméleti kérdések mellett, a konkrét gyakorlati kérdések, kutatási eredmények bemutatására és megvitatására is kereteket kínált. A sajátos délkelet-európai térségre, valamint a reprezentatív felsőoktatási intézményi háttérre utalva – Moldovából a legnagyobb, fővárosi Állami Egyetem, Romániából a Bábes Bolyai Egyetem, a Temesvári Egyetem, a Bukaresti Egyetem, valamint az előző konferenciáknak otthont adó „Alexandru Ioan Cuza” Egyetem (Iasi) – érzékelhető volt a közvetlen felsőoktatási jelenlét, ami együttesen keretbe foglalta a 20 országból érkezett szakemberek, egyetemi oktatók, kutatók közösségét.

A nemzetközi konferencia színhelye Moldova fővárosa Kisinyov (Chişinău) volt, érzékeltetve a kelet-európai térséget, valamint az intézményi kereteket (Moldova State University). Mindez a 2023. november 9-11-e között megszervezett tudományos rendezvény számára szimbolikus volt a témaválasztás és a program szempontjából egyaránt. A tanácskozás nemzetközi jellegét, tudományos súlyát kétségtelenül erősítette, hogy társszervezőként az előkészületekbe bekapcsolódott az *International Adult and Continuing Education Hall of Fame (ACE HOF)*.

---

¹ A „The Sixth International Conference On Adult Education - Education for Peace and Sustainable Development” nemzetközi konferencia honlapja: <https://ciea.usm.md>

² [PROGRAM_CIEA_2023_0.pdf \(stiu.md\)](#)

Az utalásokat célszerű azzal kezdeni, hogy e nemzetközi tudományos közösség tagjai között elsőként említhetjük meg az európai andragógiai tudományágának kiemelkedő személyiségét Laurentiu Soitu professzort („Alexandru Ioan Cuza” Egyetem, Iasi, Románia) a „Conference on Adult Education”, 2002-ben elkezdődött eceménysorozat kezdeményezőjét, aki a 2023. évi konferencia elnöki tisztét is betöltötte. A konferencia szervezőbizottságában, a plenáris köszöntők, előadások és a szekció programok keretében elhangzott prezentációk sorában összesen tucatnyi ACE HOF nominációval rendelkező tudós vállalt érdemi szerepet, ami szintén érzékelteti a téma iránti elkötelezettséget és az aktív nemzetközi szerepvállalást.

A konferencia európai szinten is kiemelkedő esemény volt, így képviseltette magát az Unesco Institute for Lifelong Learning (UIL), valamint számos jelentős felnőttképzési nemzeti intézmény. Szakmai szempontból az előadások és szekciók száma, tematikai súlypontjai érzékeltették a stratégiai kérdésekkel való tudományos szembenézés szándékát. A konferencia programjának előkészítése során a tudományos bizottságában több mint félszáz európai neveléstudományi kutató-fejlesztő vett részt a jelentősebb nemzeti és nemzetközi szervezetek képviselőiben. E testületben Farkas Éva az ACE 2023-ban megválasztott elnöke és Németh Balázs a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Tudományos Bizottsága Andragógiai Bizottságának elnöke magas szinten képviselte a magyar felnőttkori tanulást és nevelést.

A szervező intézményi háttérrel a moldovai és román felsőoktatási intézmények mellett jelentős nemzetközi andragógiai tevékenységet végző intézmények jelentették³.

A konferencia november 9-ei ünnepélyes megnyitóján a köszöntők sorában Moldávia elnökének tudományos tanácsadója Valentina Chicu és Dan Perciun, a Moldáv Köztársaság oktatási és kutatási minisztere üdvözölte a résztvevőket. A konferenciának imponáns helyszínt biztosító egyetem rektora és dékánja is köszöntötte a jelenlévőket. A jelenléti és online formában is zajló eseményen a másfél tucatnyi országból 240 résztvevő kutató, neveléstudományi szakember vett részt a plenáris előadásokon és a szakmai szekciókban. Az ACE HOF európai szervezetének tagjai közül kilencen is

³ Kétségtelenül reprezentatív ezen intézmények felsorolása (honlapjaiknak elérhetősége):

Moldova State University, Chişinău, Moldova usm.md

Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Romania uaic.ro

West University of Timişoara, Romania uvt.ro

University of Bucharest, Romania unibuc.ro

Babeş-Bolyai University of Cluj-Napoca, Romania ubbcluj.ro

Zakarpattia Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Uzhhorod, Ukraine zakinppo.org.ua

IACEHOF – International Adult and Continuing Education Hall of Fame, Outreach University, Oklahoma, USA

halloffame.outreach.ou.edu

DVV International Moldova, Republic of Moldova Representation of DVV International Bonn, BRD (the German Adult Education Association) dvv-international.org.ua/moldova/

melyekhez további partnerintézmények kapcsolódtak:

Ministry of Education and Research of the Republic of Moldova mecc.gov.md

Romanian Institute for Adult Education, Timişoara, Romania irea.ro

University of Oradea, Romania www.uoradea.ro

”Lucian Blaga” University of Sibiu, Romania www.ulbsibiu.ro

”Ion Creangă” State Pedagogical University, Chisinau, Republic of Moldova upsc.md

Academy of Music, Theater and Fine Arts, Chisinau, Republic of Moldova amtap.md

szerepeltek a plenáris és szekció ülések előadói között. Külön is kiemelendő Vladimir Gutu professzor, aki Moldovában elsőként vált tagjává az „International Adult and Lifelong Education Hall of Fame” szervezetének 2016-ban. A professzor, aki jelenleg a konferenciának otthont adó Kisinyovi Állami Egyetem Pszichológiai, neveléstudományi és szociológiai Karának dékánja, a konferencia keretében mutatta be „Andragogy” címmel közvetlenül a tudományos esemény előtt megjelent új monográfiáját.

Az International Conference in Adult Education rendezvénysorozat immár negyedszázada kínál négyévente rangos nemzetközi szakmai tudományos fórumot. A hat alkalommal megszervezett nemzetközi rendezvény háttere a román felsőoktatási intézményekhez kapcsolódik, legutóbb lasiban került megrendezésre a konferencia. Angol és románnyelvű előadások jellemezték a 2023 novemberében, a moldáviai fővárosban állami egyetemén zajló nemzetközi rendezvényt, mely illeszkedett az eddigi konferencia-folyamat egészéhez.

A konferenciasorozat elmúlt negyedszázada imponáló számokkal jellemezhető: féltucat indexelt szerkesztett kötet jelent már meg, mintegy 600 előadás és vita zajlott az eseményeken, s közel másfélezer, a nemzetközi tudományos közéletben aktív szerepet vállaló részvevő járult hozzá a programok sikeréhez. A szakmai partnerség fejlődésére jellemző, hogy 2023.évi konferencia esetében már negyedik alkalommal társszervezőként kapcsolódott be a konferencia előkészítésébe és megszervezésébe az International Adult and Lifelong Education Hall of Fame (HOF). A tevőleges részvételt fejezi ki, hogy a HOF elnöke, Farkas Éva (HOF 2019) a megnyitón köszöntötte a konferencia részvevőit, kiemelve azt, hogy a béke és fenntarthatóság nem csupán a konferencia fő témája, hanem olyan aktivitásra készítő jelenség, mely a generációk jövőjére is meghatározó hatást fejt ki. A nemzetközi szervezet nevében elmondottak lényeges üzenetet fogalmaztak meg.

Farkas Éva a szakmai előadások sorában, a *Tanulás és kompetenciák az élethez, munkához és a fenntartható fejlődéshez* szekció keretében is tartott előadást „*Leveraging Individual Learning Accounts and Micro-credentials to Enhance Adult Learning*” címmel. További HOF tagok is előadásokkal kapcsolódtak a programba. Ezek sorában hangzott el a *Felnőttek tanulása és oktatása: digitális átalakítás* szekcióban Benedek András (HOF 2022): „The impact of digital transformation on the continuing training of hungarian teachers” címmel az előadásom. A nemzetközi részvételt szemléltető felsorolás az előadó HOF tagok nevével: Vladimir Gutu (HOF 2016), Laurențiu Șoitu (HOF 2008), Heribert Hinzen (HOF 2006), Paolo Federighi (HOF 2019), és Romita Iucu (HOF 2011) prezentációival.

A nagyszámú előadás öt, két napon át tartó szekcióban hangzott el. A párhuzamosan szervezett szekcióprogram összesen 103 előadást tartalmazott. A tematikai tagolást az öt szekció elnevezése (zárójelben az elhangzott előadások száma) jól szemlélteti, érzékeltetve a konferencia tudományos és diszciplináris szerkezetét:

- A békét és a nemzetközi megértésről szóló oktatás politikai stratégiái (18)
- Tanulás és kompetenciák az élethez, munkához és a fenntartható fejlődéshez (35)
- Nem formális képzés és oktatás az egész életen át tartó tanulás környezetében (10)
- Felnőttek tanulása és oktatása: digitális átalakítás (8)
- Interdiszciplinaritás (32)

A színvonalas és jól szervezett konferencia témaválasztása, gazdag és tudományos szempontból igényes programja kétségtelenül olyan jelenségkörrel foglalkozott, melyet nem lehet egy három napos konferencia kereteiben minden részletében feltárni és bemutatni. Ezért is lényeges az a hatás, mely a folyamatok további mozzanataiban teljesül ki. Sajnos a háború változatlan realitás és a fenntarthatóság problematikája is újabb és újabb konstruktív válaszokat igényel. Ezért is fontos a tudományos együttműködés folytatása a mindennapok világában, melyre jó példa a múlt év végén a Temesvári Egyetem (West University of Timisoara) neveléstudományi folyóiratának 2023 decemberében megjelent tematikus száma⁴, mely a konferencia jelentősebb előadásait tanulmány formájában is közzé tette.

Végül egy különösen fontos egybeesésre indokolt felhívni a figyelmet. A kisinyovi nemzetközi konferenciával szinte egy időben az UNESCO 42. párizsi közgyűlésén (2023. november 7-22.) 194 nemzet képviselőinek egyetértésével megújították a *Békére, az emberi jogokra és a fenntartható fejlődésre nevelésről szóló ajánlást*.⁵ Bár ez egy nem kötelező erejű iránymutatás, amely arra összpontosít, hogyan kell a tanításnak és a tanulásnak a 21. században fejlődni, hogy tartós békét teremtsen, megerősítse az emberi jogokat és előmozdítsa a fenntartható fejlődést a jelenkorban, azonban ez az eredetileg 1974-ben elfogadott, a jelenkor kihívásai alapján megújított ajánlás összekapcsolja a különböző tematikus területeket és kérdéseket, a digitális technológiáktól és az éghajlatváltozástól a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdésekig és az alapvető szabadságjogokig. Mindez jelzi, hogy ezeken a területeken pozitív átalakításokra van szükség, mivel az oktatás mindegyiken átnyúlik, és mindezen tényezők befolyásolják őket. Az újonnan elfogadott szöveg aktualizálja az 1974-es ajánlást, amely csaknem 50 évvel ezelőtt egyesítette a tagállamokat abban, hogy az oktatást a béke és a nemzetközi megértés kulcsfontosságú mozgatórugójaként kezeljék.

Kétségtelen, hogy az oktatás döntő szerepet játszik a tartós béke előmozdításában és a fenntartható fejlődés előmozdításában. A CIEA Kisinyovban tartott konferenciája ehhez a folyamathoz, a felnőttkori tanulás és nevelés témakörében adott értékes konzultációs lehetőséget és hosszabb távra érvényes tudományos orientációt.

THE SIXTH INTERNATIONAL CONFERENCE ON ADULT EDUCATION
EDUCATION FOR PEACE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

November 9-11, 2023
Chisinau, Republic of Moldova

⁴ Journal of Educational Sciences An XXIV Nr. 2(48) 2023 ISSN 2457 – 8673 (Online) Journal published by West University of Timisoara, Department of Educational Sciences and Romanian Institute for Adult Education (IREA)

⁵ Draft revised 1974 Recommendation concerning Education for International Understanding, Cooperation and Peace and Education relating to Human Rights and Fundamental Freedoms

https://unesdoc.unesco.org/notice?id=p%3A%3Ausmarcdef_0000388394_spa&posInSet=1&queryId=N-EXPLORE-18bc1606-dfdc-4852-ae31-dfd01b33953b